AZERBAYCAN ERMENİSTAN ARASINDA LAÇIN KORİDORU GERGİNLİĞİ

AVİM

2020 Karabağ savaşı sonrasında Azerbaycan ve Ermenistan arasında nihai barış anlaşması imzalanması sürecinde taraflar arası anlaşmazlıklar henüz çözülebilmiş değildir.

İki ülke arasında Brüksel ve Moskovada çeşitli düzeylerde görüşmelerde sınır hattının belirlenmesi, 9 Kasım deklarasyonuna uygun olarak Azerbaycanın Nahçıvana ulaşımının sağlanması gibi konular en önemli gündem maddelerini oluşturmaktadır. 2 yıldır sürdürülen bu görüşmelere ev sahipliği yapan AB ve Rusyadan da nihai çözüme yakın olunduğu şeklinde açıklamalar gelse de iki ülkeden gelen açıklamalar pürüzlü alanların henüz tam olarak giderilemediğine işaret etmektedir. Özellikle Nahçıvana Bakünün erişimini sağlayacak olan Zengezur yolunun açılmasına karşı Ermenistan tarafının isteksiz oluşu ve Karabağ Ermenilerinin hakları konusunun adeta oldubittiye getirilerek Azerbaycana birtakım dayatmalar yapılmaya çalışılması gerilimi tetikleyen en önemli unsurlar olmaktadır.

Hatırlanacağı üzere, Ermenistandan Hankendine uzanan ve Laçın koridoru olarak bilinen koridor 9 Kasım deklarasyonun 6. Maddesi ikinci bendinde yer alan,

> "Tarafların mutabakatı ile, Dağlık Karabağ ve Ermenistan arasında iletişimi sağlayacak Laçın koridoru boyunca yeni bir güzergahın inşası için, önümüzdeki **üç yıl içinde** bir plan belirlenecek ve bunu korumak için Rus Barışı Koruma Birliğinin daha sonra yeniden konuşlandırılması sağlanacaktır.

ibareleri uyarınca Azerbaycan tarafından yenilenerek 2022 yılı Ağustos ayı itibari ile açılmıştı.[1] Yolun açılmasından kısa bir süre sonra Ermenistan tarafının Zangezur hattı üzerinde yürütülen müzakerelerde uzlaşmaz bir tavır sergilediği ve hatta yeni açılan Laçın yolunun kullanılması konusunda zorluk çıkarttığı görülmüştü. Takip eden dönemde Azerbaycan yetkilileri eski güzergâh üzerindeki toprak yollar vasıtasıyla Ermenistandan Hankendine yasadışı askeri nakliye yapıldığını tespit ettiklerini açıklamıştır[2]. Ermenistan tarafı ise bu iddiaları yalanlayarak bu kişilerin Karabağdaki sözde hükümetin görevlileri olarak bölgede bulunduğunu dile getirdi. Ayrıca, geçiş yapan araçların bulunduğu bölgenin Hankendiden uzaklığı Azerbaycan açısından egemenlik haklarına aykırı bir durum olarak değerlendirilmiştir. Nitekim Ermenistan sınırında Laçın yolunun üzerine egemen devlet haklarını kullanarak gümrük denetim noktası kurulma kararı alındığı açıklanmıştır[3].

Sınırda denetimin başlamasıyla beraber Ermenistanın Hankendine ulaşımın engellendiği ve orada yaşayan Ermeni toplumunun insani bir krizin eşiğinde olduğu hakkındaki

uluslararası alanda dile getirdiği iddialarına daha fazla ağırlık verdiği görülmektedir. Benzer iddiaları Ermenistanın daha önce Laçın yolu üzerinde Azerbaycanlı çevre aktivistlerinin düzenlediği barışçıl gösteriler sırasında da dile getirdikleri ve Azerbaycanı Karabağ Ermenilerini açlığa mahkûm etmekle suçladıkları bilinmektedir. Ancak Azerbaycan yetkilileri geçtiğimiz yıldan bu yana geçişlerde herhangi bir abluka uygulanmadığını beyan etmeye devam etmektedir.

Nitekim Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 1 Ağustosta *EuroNews* haber ajansına verdiği mülakatta muhabirin Laçın koridorundaki ulaşımın engellendiği yönünde iddiaları olduğu hakkındaki sorusunda Azerbaycanın yasadışı geçişler haricinde herhangi bir geçişe engel olmadığını söylemiştir.[4] Cumhurbaşkanı Aliyev engellendiği iddia edilen Kızıl Haç yardım araçlarının kaçakçılık amaçlı kullanıldığını, durdurulan araçlarda tütün, telefon ve yakıt gibi maddelerin yakalandığını aktarmıştır. Daha önce basına yansıyan haberlerde Kızıl Haç örgütünün bahsedilen olayı inkâr etmediği gibi, söz konusu araçlarla geçiş yapmaya çalışan personelin işine son verdiği de anlaşılmaktadır.[5] Azerbaycanın uluslararası toplumun da hassasiyetle yaklaştığı kaçakçılıkla mücadele konusunda egemenlik haklarını kullanması son derece anlaşılır bir durumdur. Nitekim Ermenistanın 2018de AB ile imzaladığı İş birliği ve Ortaklık Anlaşmasında kaçakçılıkla mücadele konusunda hassasiyet göstereceğine dair taahhütler altına girdiği düşünüldüğünde[6], Ermenistanın kendi sınırlarından Azerbaycana yönelen bu yasadışı trafiğe karşı Azerbaycanın yürüttüğü mücadeleye sınırın kendi tarafında destek vermesi gerektiği düşünülmektedir. Ancak en iyi ihtimalle ihmalkâr tavırlarının farkında olan Ermenistan tarafı Azerbaycanın egemen sınırları içerisinde yürüttüğü mücadeleyi etnik temizlik anlatısı çerçevesinde sunmaya çalışmaktadır.

Tam da bu noktada Azerbaycanın dile getirdiği önerinin üzerinde durmakta fayda bulunmaktadır. Zira Azerbaycan yetkilileri insani kaygılar çerçevesinde ulaştırılması gereken gıda, ilaç, sağlık malzemesi gibi acil ihtiyaçlar için istenildiğinde Hankendine Ağdam üzerinden ulaşım sağlanyabilecek Askeran yolunun kullanılabileceğini belirtmektedirler. Nitekim Laçın yolu Ermenistanı Karabağa bağlayan tek yol olmakla birlikte, Karabağa ulaşım için tek yok değildir. Ağdam üzerinden Askeran-Hocalı yolu kullanılarak da Hankendine ulaşım mümkün olabilmektedir. Azerbaycanın teklifine AB Başkanı Joseph Borellden de destek gelmiş, eğer insani bir kriz durumu ile karşı karşıya kalındıysa bu yolun da kullanılabileceği belirtilmiştir. Ancak söz konusu teklife ilk önce Hankendideki Ermeniler karşı çıkmıştır. Ardından gençlerin çoğunluğu oluşturduğu Karabağlı Ermenilerden bir grup protestocu Askeran yolu önüne fiziki engeller koyarak Azerbaycan tarafından herhangi bir geçişe izin vermeyeceklerini açıklamışladır.[7]

Söz konusu protestolar Karabağdaki Ermenilerin insani krizin eşiğinde olduğuna dair iddiaları da şaibeli hale getirmektedir. Azerbaycan üzerinden gıda ve ilaç eksikliğinin giderilmesi imkânının bu kadar kolaylıkla reddedilebiliyor olması, abluka altında olunduğu iddiasını da temelsiz hale getirmektedir. Öte yandan Azerbaycanda hükümetin Karabağdaki Ermenileri kendi vatandaşı olarak gördüğünü sürekli olarak dile getirdiği görülmektedir. Azerbaycanın bu bağlamda kendi vatandaşı olarak gördüğü insanlara kendi toprakları içerisinden yardım ulaştırması teklifine Karabağdaki yönetim tarafından düşmanca karşılık verilmesi barış sürecinde uzlaşmazlığın nereden kaynaklandığına da

direkt olarak işaret etmektedir. Cumhurbaşkanı Aliyev, Euronewse verdiği röportajda halklar arasındaki barışı Karabağdaki sözde liderler gibi kişilerin engellediğini ve halkın onlara inanarak peşlerinden gitmemesi gerektiğini belirtmiştir.[8]

Laçın koridorun vesilesiyle Ermeni kamuoylarına karşı ulusal ve uluslararası platformlarda yürütülen etnik temizlik iddialarını işleyen üzerine dezenformasyon kampanyasının temelinde barış anlaşması çerçevesinde Ermenistan tarafından sıklıkla dile getirilen Karabağ Ermenilerinin hakları konusu bulunmaktadır. Ermenistan müzakereler esnasında Azerbaycanın toprak bütünlüğünü ancak Karabağ Ermenilerinin hakları garanti altına alındığında tanıyacaklarını öne sürmekte ve Karabağ Ermenileri için statü arayışını sürdürmektedir. Ancak bu durum Azerbaycanın egemenlik haklarına ve toprak bütünlüğüne Ermenistanın saygı duyması ilkesinin tam tersi bir tutuma işaret etmektedir. Ermenistan bu tutumunu sürdürerek nihai barış anlaşması sürecini, daha önce Ermenistan dış politikasında pek çok kez görüldüğü üzere, çözümsüzlüğe sürüklemektedir. Böylece dondurulmuş çatışma statüsüne geri dönerek Hankendideki sözde yönetime can suyu vermeyi amaçladığı ortaya çıkmaktadır.

[1] Tutku Dilaver, Azerbaycan Karabağa Giden Yeni Yolu Açıyor, AVİM, 26 Ağustos 2023, https://avim.org.tr/tr/Analiz/AZERBAYCAN-KARABAG-A-GIDEN-YENI-YOLU-ACIYOR.

[2] Azerbaycan askeri, Karabağ'da Ermeni silah konvoyunu yakaladı, çatışma çıktı, Aydınlık, 5 Mart 2023,https://www.aydinlik.com.tr/haber/azerbaycan-askeri-karabagda-ermeni-silah-konvoyunu-yakaladi-catisma-cikti-azerbaycan-askerlerleri-ile-ermeni-gucleri-nicin-catisti-372649

[3] Ruslan Rehimov, Laçın Koridoru'nun başlangıcındaki sınır kontrol noktasına Azerbaycan bayrağı dikildi, Anadolu Ajansı, 26 Nisan 2023, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/lacin-koridorunun-baslangicindaki-sinir-kontrol-noktasina-azerbaycan-bayragi-dikildi/2881631

[4] Anelise Borges, Azerbaycan ve Ermenistan arasında barış mümkün mü? Aliyev ve Paşinyan yanıtladı, EuroNews, 1 Ağustos 2023, https://tr.euronews.com/2023/08/01/azerbaycan-ve-ermenistan-arasinda-baris-mumkun-mu-aliyev-ve-pasinyan-yanitladi.

[5] Azerbaycan, Laçın koridorunu geçici kapattı, Ermenistan uluslararası topluma çağrı yaptı, EuroNews, 11 Temmuz 2023, https://tr.euronews.com/2023/07/11/azerbaycan-lacin-koridorunu-geci-kapat-ermenistan-uluslararasi-topluma-cagri-yapti.

[6] Madde 16, içinde *COMPREHENSIVE AND ENHANCED PARTNERSHIP AGREEMENT between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and the Republic of Armenia, of the other part*, Official Journal of the European Union, (2018): 12.

[7] EU Again Backs Baku, This Time Touting Azerbaijans Supply Line via Aghdam, Asbarez, 19 Temmuz 2023, https://www.asbarez.com/eu-again-backs-baku-this-time-touting-azerbaijans-supply-line-via-aghdam/.

[8] Anelise Borges, Azerbaycan ve Ermenistan arasında barış mümkün mü? Aliyev ve Paşinyan yanıtladı, EuroNews, 1 Ağustos 2023, https://tr.euronews.com/2023/08/01/azerbaycan-ve-ermenistan-arasinda-baris-mumkun-mu-aliyev-ve-pasinyan-yanitladi.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "AZERBAYCAN ERMENİSTAN ARASINDA LAÇIN KORİDORU GERGİNLİĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 32. Ağustos 04. Erişim Kasım 21, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/AZERBAYCAN-ERMENISTAN-ARASINDA-LACIN-KORIDORU-GERGINLIGI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır